

This work is licenced under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
Ovaj rad dostupan je za upotrebu pod licencom Creative Commons Imenovanje 4.0. međunarodna

---

IZVJEŠĆE
SA SKUPA

Primljen: 14. 3. 2022.
Prihvaćen: 27. 3. 2022.

X. međunarodni znanstveni skup *Dijete i jezik danas*

Čitanje u suvremenom okruženju/Reading in Contemporary Context

Osijek, Hrvatska, od 16. do 18. rujna 2021.

U Osijeku je u organizaciji Odsjeka za kroatistiku i Odsjeka za anglistiku i germanistiku Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti¹ održan 10. znanstveni međunarodni skup *Dijete i jezik danas*. Skup je i u svojem jubilarnom izdanju ostao dosljedan prvotnoj ideji organizatora, nastaloj prije dvadeset godina pokretanjem prvoga skupa, da će u središtu znanstvenih promišljanja skupa uvijek biti dijete i njegov jezični razvoj. U Godini čitanja kojom je Vlada Republike Hrvatske proglasila upravo 2021., organizatori su potpuno opravdano i u skladu s tim temu čitanja stavili u središte znanstvenih i stručnih promišljanja. Tema *Čitanje u suvremenom okruženju* pokazala se kao izvrstan odabir jer se na skupu došlo do novih spoznaja i suvremenih pristupa temi koja je od iznimne važnosti u djetetovu jezičnom, ali i cjelokupnom razvoju, naročito u digitalnom dobu koje se oslanja na neke druge oblike primanja informacija.

Iako je zbog pandemijske situacije sudjelovanje na skupu bilo moguće i na daljinu, veći se broj znanstvenika odlučio sudjelovati uživo. Skup je okupio 80 sudionika iz Republike Hrvatske i inozemstva, a održana su četiri plenarna predavanja te 44 izlaganja podijeljenih u deset sekcija, od čega su četiri bile na daljinu. Izlaganja su održana na hrvatskom i engleskom jeziku, a sudjelovali su izlagači iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Njemačke i Slovenije.

---

¹ Fakultet je izdavač Knjižice sažetaka radova koja je objavljena u digitalnome obliku i dostupna je na poveznici: <https://chila.eu/wp-content/uploads/2021/09/Knjizica-sazetaka-2021.pdf>

Skup je započeo u četvrtak, 16. rujna, u prijepodnevnim satima plenarnim predavanjem *Čitajmo djeci i s djecom da ne ostanu bez riječi: intelektualni vokabular mladih* redovite profesorice Anite Peti-Stantić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Profesorica je istaknula važnost raspoznavanja različitih slojeva rječnika kojim se služimo, a koji su prijeko potrebni za uspostavljanje čitalačke pismenosti. Osvrćući se na činjenicu da djeca odrastaju u digitalnom dobu, Peti-Stantić upozorila je na to koliko digitalizacija utječe na ponašanja djece, a posljedično i na kvantitetu i kvalitetu vremena uloženoga u razgovor i zajednička čitanja. Skup je nastavljen s radom u dvjema paralelnim sekcijama uživo. Izlagači su se bavili temama koje su sezale od utjecaja digitalnoga doba i pandemije na razvoj predčitalačkih i čitalačkih vještina do razvojnih promjena u rječničkom sastavu i rječnika djece koja mucaju. Osim navedenih tema, bilo je riječi o automatskoj analizi jezičnih uzoraka uporabom aplikacije MultiDis, čitalačkim interesima i iskustvima dobivenih uporabom slikovnice i ispitivanju uskličnih ustrojstava čitanjem i slušanjem romana *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*. Poslijepodnevni dio skupa započeo je plenarnim izlaganjem Renate Šamo, redovite profesorice s Filozofskoga fakulteta u Puli. Šamo je u svojem predavanju naslova *Croatian L2 Reading Research in the International Context* istaknula kako je čitanje jedna od trajno zanimljivih tema, duboko utemeljena u procesno i strategijski usmjerenoj teoriji te koliko su važna istraživanja čitanja na prvom i inom jeziku u promjeni predodžbe o učinkovitom čitanju i poučavanju čitanja. Izlagači su nastavili svoja izlaganja na skupu u dvjema sekcijama – jednoj uživo i jednoj na daljinu. Uživo se moglo čuti o brojim glotodidaktičkim temama – važnosti kućnoga okružja za razvoj pismenosti u jednojezičnom i dvojezičnom kontekstu, razumijevanju pročitanaoga teksta u engleskom jeziku kao stranom te o čitalačkim navikama na engleskom jeziku kod djece rane školski dobi. U virtualnoj sekciji izlagači su govorili o različitim vrstama medija kojima se može poticati čitanje – od slikovnica do lutkarskih adaptacija slikovnica, ali i koliko leksička raznolikost slikovnica može biti prepreka ili poticaj u razumijevanju pročitanaoga.

Drugi dan skupa, 17. rujna, otvorila je redovita profesorica s Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Mirjana Lenček plenarnim predavanjem *Rana pismenost – milijuni razloga za poticanje*. Lenček je u svojem izlaganju usporedila, na temelju postojećih obilježja odgojno-obrazovnoga sustava i kurikula, okvire za razvoj pismenosti u hrvatskom jeziku sa suvremenim spoznajama i istraživačkim rezultatima zemalja koje imaju visoku razinu pismenosti. Posebno je istaknula važnost/

nužnost ranoga prepoznavanja odstupanja u razvoju pismenosti te koje su mogućnosti prevladavanja problema i suočavanja s disleksijom u kontekstu hrvatskoga obrazovnog sustava. Nakon plenarnoga predavanja skup se nastavio u dvjema sekcijama (uživo i na daljinu). Bilo je riječi o čitanju učenika 4. razreda osnovne škole s poremećajima čitanja i bez njega te se raspravljalo se o tome postoji li povezanost vještina čitanja i pisanja s nekim razvojnim odstupanjima. Budući da je pripovjedna sposobnost dobar pretkazatelj vještine čitanja, bilo je zanimljivo čuti kako djeca strukturiraju priču. Pozornost su privukle teme o čitalačkim interesima i motivaciji za čitanje učenika na kraju obveznoga obrazovanja, o kvaliteti procesa pismenoga izražavanja kod studenata te o vertikalnoj dvojezičnosti učenika. Petak poslijepodne obilježila su raznolika i zanimljiva izlaganja u dvjema paralelnim sekcijama. Jedna je okupila znanstvenike koji su izlagali na hrvatskom jeziku uživo, a druga one koji su na daljinu izlagali na engleskom jeziku. U sekciji na hrvatskom jeziku govorilo se o novim strategijama čitanja, o važnosti odabira odgovarajućega materijala za čitanje s djecom, suvremenoj dječjoj književnosti i lektiri u razrednoj nastavi, stripu u nastavi Hrvatskoga jezika te o tome koliko su dijalektalni tekstovi zastupljeni u čitankama i koliko mogu služiti kao medij za poticanje čitanja dijalektalne književnosti. U sekciji na engleskom jeziku izlagači su pozornost usmjerili na čitalačke aktivnosti i uporabu (digitalnih) slikovnica u učenju stranoga jezika. Drugi dan završio je promocijom zbornika s IX. međunarodnog skupa *Dijete i jezik danas: Dijete i jezični identitet* o kojem su govorile njegove urednice izv. prof. dr. sc. Lidija Bakota i doc. dr. sc. Manuela Karlak.

Posljednji dan skupa, 18. rujna, obilježilo je plenarno predavanje izvanredne profesorice Lidije Bakote s fakulteta domaćina skupa. Bakota je u predavanju *Čitanje i dijete mlađe školske dobi – od dekodiranja do razumijevanja pročitanoga* govorila o čimbenicima koji utječu na djetetov razvoj vještine čitanja čija je konačna svrha razumijevanje pročitanoga, a u čemu jednu od najvažnijih uloga ima bogatstvo rječnika. Među ostalim, govorila je i o individualiziranom pristupu knjizi i čitanju te o različitim strategijama čitanja. Izlaganja nakon plenarnoga predavanja održana su u dvjema sekcijama. Govorilo se o strategijama čitanja koje su sagledane iz različitih uglova, potom o čitanju dječje književnosti u odrasloj dobi te o tome koliko glazba, poezija i drama mogu poslužiti u poticanju predčitalačkih vještina.

Na kraju možemo zaključiti da je tema čitanja u suvremenom okruženju bila izrazito izazovna i poticajna za različita istraživanja i znanstvene pri-stupe jer su se pozivu na skup odazvali znanstvenici i stručnjaci različitih

znanstvenih profila koji su svojim promišljanjima pridonijeli osvjetljivanju pitanja o čitanju kao jednoj od ključnih vještina za postizanje akademske uspješnosti. Iz brojnih se izlaganja moglo iščitati i koliko je za razvoj te vještine važno institucionalno i izvaninstitucionalno obrazovanje.

Ivana Trtanj

itrtanj@foozos.hr

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku